

**Фаховий коледж Міжнародного гуманітарного університету
Циклова комісія зі спеціальності «Філологія»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні напрями лінгвістики

Галузь знань	03 – «Гуманітарні науки»
Спеціальність	035 – «Філологія»
Назва освітньої програми	ФІЛОЛОГІЯ
Рівень освіти	фаховий молодший бакалавр

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доктор філологічних наук, професор Бардіна Наталія Василівна	+380 (63) 061 6193	ihu.lingtrans@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Освітня програма	Програма вивчення навчальної дисципліни “Сучасні напрями лінгвістики” складена відповідно до галузевих стандартів професійної освіти та освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня фахового молодшого бакалавра: 035 “Філологія на основі інтеграційного підходу до складання навчальних програм.
------------------	--

Короткий опис предметної сфери	Навчальна дисципліна “Сучасні напрями лінгвістики” входить до циклу фахової підготовки здобувачів ступеня фахового молодшого бакалавра та є багатосеместровою дисципліною. Дана дисципліна передбачає оволодіння усною та письмовою комунікацією в побутовому, академічному та професійному середовищах.
--------------------------------	--

Мова викладання	Українська.
-----------------	-------------

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета та завдання навчальної дисципліни	<p><i>Метою</i> викладання курсу “ Сучасні напрями лінгвістики ” є ознайомлення студентів із основними мовознавчими концепціями та новітніми напрямками у вивченні певних філологічних процесів і явищ; вивчення сучасних методик філологічного аналізу для виявлення проблемних питань сучасного мовознавства у домінуючих лінгвістичних теоріях.</p> <p><i>Завданнями</i> курсу є: удосконалити практичну та теоретичну підготовку студентів за рахунок надання необхідного мінімуму теоретичних знань про основні напрями досліджень у площині сучасного вітчизняного та зарубіжного мовознавства, зокрема у таких галузях лінгвістики як комунікативна, когнітивна та зіставна лінгвістика, а також у межах гендерного та лінгвокультурологічного підходів до мови; сприяти набуттю умінь самостійного аналітичного опрацювання та обґрунтування конкретних проблем галузі, систематизації, закріпленню та розширенню теоретичних знань щодо організації науково-дослідницької діяльності, розширити наукову парадигму дослідження мовних явищ за рахунок вивчення новітніх здобутків вітчизняних та зарубіжних лінгвістів; збагатити лексичний запас студентів новими термінами з фахової підготовки та розвивати навички використання системи основних понять і термінів сучасного мовознавства; виокремити найбільш вагомі та найбільш поширені парадигми досліджень мовних та мовленнєвих явищ на сучасному етапі, ознайомити з оригінальними методологією та методиками аналізу, а також специфічними дослідницькими векторами наукового пошуку, як-от: розвивати вміння і навички всебічного аналізу художнього тексту в руслі когнітивного підходу до семантики мовних одиниць.</p>
--	--

**2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ
ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ**

Результати навчання дисципліни				
Символ РН	Внаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувачі ступеня фахового молодшого бакалавра будуть здатними продемонструвати такі результати навчання:	Посилання на символ ПРН	Методи викладання та навчання	Методи оцінювання досягнення РН
1.	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	ПРН2 ПРН7 ПРН9 ПРН15 ПРН17	Практичне заняття, лекція, самостійна робота	Поточне оцінювання на практичних заняттях
2.	Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.			
3.	Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.			
4.	Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.			
5.	Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й			

	використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.			
--	--	--	--	--

Формування та розвиток компетентностей	
Посилання та шифр комп-сті	Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів ступеня фахового молодшого бакалавра компетентностей:
ЗК 05	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 06	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 10.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
СК 01	Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
СК 03	Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов (и), що вивчаються (ється).
СК 04	Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються (ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.
СК 07	Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів в державною та іноземною (іноземними) мовами
СК 08	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
СК 10	Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття				Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	32	32	0	56	2	3	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчання					
Тема за п/п	Назва теми	Посилання на ПРН модуля	ПЗ/СРЗ, год.		Усього
5 семестр					
Тема 1.	Новітні напрями дослідження у сучасній лінгвістиці.	ПРН2 ПРН7 ПРН9 ПРН15 ПРН17	ПЗ2 / ЛЗ / СР32		15
Тема 2.	Лінгвофілософія.		ПЗ2 / ЛЗ / СР32		15
Тема 3.	Переклад багатозначних слів та омонімів. Переклад синонімів та антонімів. Переклад запозичень, застарілих слів та неологізмів. Хибні друзі перекладача.		ПЗ2 / ЛЗ / СР32		15
Тема 4.	Мова, етнос, суспільство.		ПЗ2 / ЛЗ / СР32		15
Тема 5.	Мова в аспекті її соціальної диференціації.		ПЗ2 / ЛЗ / СР32		15
Тема 6.	Когнітивна парадигма в сучасних лінгвістичних дослідженнях.		ПЗ2 / ЛЗ / СР32		15
Тема 7.	Семіотика на сучасному етапі.		ПЗ2 / ЛЗ / СР34		15
Тема 8.	Лінгвістика і високі технології.		ПЗ2 / ЛЗ / СР34		15
Всього			56	64	120
Підсумковий контроль – залік					

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Технологія навчання дисципліни	Змішане навчання через розміщення навчального контенту в університетській LMS MOODLE з забезпеченням самооцінювання здобувачів вищої освіти.
--------------------------------	--

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота

Опис змісту навчання (наприклад, теми або види навчальної активності)	Опис змісту навчання (наприклад, теми або види навчальної активності)	Опис змісту навчання (наприклад, теми або види навчальної активності)	год.
3 семестр			
Тема 1.	Новітні напрями дослідження у сучасній лінгвістиці.	9, 11, 13,14	8
Тема 2.	Лінгвофілософія.		8
Тема 3.	Переклад багатозначних слів та омонімів. Переклад синонімів та антонімів. Переклад запозичень, застарілих слів та неологізмів. Хибні друзі перекладача.		8
Тема 4.	Мова, етнос, суспільство.		8
Тема 5.	Мова в аспекті її соціальної диференціації.		8
Тема 6.	Когнітивна парадигма в сучасних лінгвістичних дослідженнях.		8
Тема 7.	Семіотика на сучасному етапі.		8
Тема 8.	Лінгвістика і високі технології.		8
Всього			64

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання
Поточний контроль та тестування, які здійснюються у ході проведення практичних занять, консультацій та відпрацювань.	80%
Підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення заліку.	20%

Методи діагностики знань (контролю)	Фронтальне опитування, тестові завдання, робота у групах, розв'язання практичних завдань, залік
-------------------------------------	---

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЗАЛІКУ

Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	35
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка результатів виконання тесту	35
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			80
Підсумковий контроль – іспит			20
Всього балів			100

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Рівень знань оцінюється:

– «відмінно» / «зараховано» А – від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, на екзамені демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях, практичних та лабораторних заняттях, під час яких виконував усі поставлені завдання та давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав лабораторні роботи та завдання до самостійної роботи, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

– «добре» / «зараховано» В – від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу на екзамені, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях, практичних та лабораторних заняттях, під час яких виконував усі поставлені завдання та давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав лабораторні роботи та завдання до самостійної роботи, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

– «добре» / «зараховано» С – від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу на екзамені, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних лабораторних робіт та завдань до самостійної роботи та активність у науково-дослідній роботі;

– «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, на екзамені володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність виконаних лабораторних робіт та завдань до самостійної роботи;

– «задовільно» / «зараховано» E – від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, на екзамені володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, виконав не всі завдання до самостійної роботи;

– «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;

– «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 1 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою
---------------------------	----------------------	-------------------------------

		екзамен	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	Зараховано
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	Зараховано
60-63	E		
35-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. – К. : Академія, 2004. – 343 с.
2. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови / С. П. Бевзенко. – К. : Вища шк., 1991. – 231 с.
3. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. – М., 1997.
4. Гендер і мова. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. – К.: “К.І.С.”, 2004. – 536 с.
5. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика: нариси / В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2007. – 262 с.
6. Іваненко С.М., Карпуть А.К. Лінгвостилістична інтерпретація тексту (для факультетів іноземних мов університетів і педагогічних вищих закладів освіти): Підручник. – К.: КДЛУ, 1998. – 176 с.
7. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства. – К.: Академія, 2006. – 424 с.
8. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. – К.: „Академія”, 1999. – 288 с.
9. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005.
10. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. – Полтава: Довкілля–К, 2008. – 712 с.
11. Сухорольська С. М. Методи лінгвістичних досліджень : навч. посібник / С. М. Сухорольська, О. І. Федоренко. – Львів : Інтеллект-захід, 2009. – 348 с.

Допоміжна

1. Бацевич Ф.С. Нариси з комунікативної лінгвістики: Монографія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 281 с.
2. Балашова С.С. Лінгвокультурний концепт як одиниця дослідження // Сучасні дослідження з іноземної філології. Зб. наук. пр. – Ужгород: ПП Підголіцин П.Ю., 2006. – Вип.4. – С. 332–340.
3. Баландіна Н. Методологічне підґрунтя дослідження мовних стереотипів // Наук. вісник Херсонського держ. ун-ту. Сер.: „Лінгвістика”: Зб. наук. пр. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2006. – Вип.ІУ. – С. 316–321.
4. Белехова Л.І. Современная лингвистика в Украине и мире: научные парадигмы, наработки и перспективы // Науковий вісник ХДУ. Серія «Лінгвістика». – Херсон: Видавництво ХДУ, 2005. – Випуск 2. – С. 8–15.

5. Борзенко С., Бабаєва Л. Формування когнітивної та комунікативної компетенції в іншомовній аудиторії шляхом лінгвістичного аналізу художнього тексту // *Наук. вісник Херсонського держ. ун-ту. Сер.: „Лінгвістика”*: Зб. наук. пр. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2006. – Вип.ІУ. – С. 212–215.
6. Врублевська Г. Суржик як елемент міської субкультури / Г. Врублевська // *Урок української*. – 2002. – № 11–12. – С. 12–13.
7. Голобородько К.Ю. Когнітивна лінгвістика: дослідницький інструментарій та моделювання концептосфери митця // *Наук. вісник Херсонського держ. ун-ту. Сер.: „Лінгвістика”*: Зб. наук. пр. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2006. – Вип.ІУ. – С. 295-300.
8. Денисова С.П. Картина світу та суміжні поняття в зіставних дослідженнях // *Проблеми зіставної семантики*: Зб. наук. ст. – Київ: Видав. центр КНЛУ, 2007. – Випуск 8. – С. 9–15.
9. Демченко В. Арго як органічний елемент повсякденної української мови / Демченко // *Дивослово*. – 2010. – № 5. – С. 34–38.
10. Дончик В. Мова не винна : про суржик, двомовність і грамотність на українському ТБ / В. Дончик // *Урок української*. – 2001. – № 1. – С. 15–20.
11. Жайворонок В.В. Проблема концептуальної картини світу та мовного її відображення // *Культура народів Причорномор'я*. – № 32. – 2002. – С. 51–53.
12. Жлуктенко Ю.О., Бублик В.Н. Контрастивна лінгвістика: проблеми і перспективи // *Мовознавство*. – 1976. – № 4. – с. 3–16.
13. Калетнік А. А. Теоретичні засади аналізу неології в неокласичному тексті / А. А. Калетнік // *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. – К. : ВПЦ „Київський університет”, 2006. – Вип. XII. – С. 27– 34.
14. Карпіловська Є. А. Функціональний потенціал та підтримка мовних інновацій / Є. А. Карпіловська // *Лінгвістичні студії* : [зб. наук. праць]. – Донецьк, 2007. – Вип. 15. – С. 402–406.
15. Кісь О. Етнічні гендерні стереотипи та джерела їх конструювання // *Український жіночий рух: здобутки і проблеми*: Зб. наук. праць. – Дрогобич: Коло, 2002. – Вип. 1. – С. 26–43.
16. Корнева Л.М. Невербальні засоби в міжкультурній комунікації // *Культура народів Причорномор'я*. – 2004. – N 49, Т.1. – С. 88–90.
17. Космеда Т., Гажева І. Аспекти, методика вивчення слова у контексті зміни лінгвістичних парадигм // *Мовознавство*. – 1999. – № 1. – С. 44 –49.
18. Левицький В. В. Лексична полісемія та квантитативні методи її дослідження / В. В. Левицький // *Мовознавство*. – 2003. – № 4. – С. 17–25.
19. Лесюк М. П. Розмовно-маргінальна лексика української мови та її лексикографічне опрацювання / М. П. Лесюк // *Мовознавство*. – 2007. – № 6. – С. 12–19.
20. Левченко О. Лінгвокультурологія та її термінна система // *Вісник Нац. ун-ту «Львів.політ»* – 2003. – № 490. – С. 105–113.
21. Мазурик Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова” / Д. В. Мазурик. – Л., 2002. – 21 с.
22. Манакін В. М. Мова як енергетичний феномен / В. Манакін // *Світогляд*. – 2008. – № 2. – С. 48 – 51.
23. Масенко Л. Українська жаргонологія: проблеми становлення / Л. Масенко // *Українська мова та література*. – 2006. – № 38. – С.3–5.
24. Нагорна Л. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. – К., 2005.
25. Нікітіна Н. І жаргонізм, і термін, і метафора: про лексику публічного мовлення українських політиків / Н. І. Нікітіна // *Урок української*. – 2006. – №11–12. – С. 19–22.

26. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. – К.: “К.І.С.”, 2004. – 536 с.
27. Рудик І.М. Культурна специфіка невербального коду в міжкультурній комунікації // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2005. – N 23. – С. 101–103.
28. Селиванова Е. Принципи концептуального аналізу // Актуальні проблеми металінгвістики. – Київ, Черкаси: Брама, 1999. – С. 11–14.
29. Ставицька Л. О. Сучасний український інтержаргон : проблеми й аспекти вивчення / Л. О. Ставицька // Доповіді та повідомлення IV Міжнародного конгресу українців : Мовознавство. – К. : Пульсари, 2002. – С. 213–216.
30. Ставицька Л. О. Українсько-російська двомовність. Лінгвосоціокультурні аспекти. – К. : Пульсари, 2007. – 200 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://cyberleninka.ru/>
2. <https://e.lanbook.com/>
3. <https://elibrary.ru/>
4. <https://linguistic.ru/>
5. <https://www.newacropol.ru/>
6. <https://www.twirpx.com/>
7. <https://www.wordspy.com/>